

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Kohezijski sklad

Evropska sredstva za čistejše okolje

Svet okoli nas se spreminja. Na bolje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

www.eu-skladi.si

Izdajatelj: **Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko**

Vir fotografij: **iStockphoto, www.istockphoto.com**, če ni drugače označeno

Oblikovanje in grafična priprava: **Medium d.o.o., Žirovnica**

Število natisnjenih izvodov: **1500**

Kraj/leto izida: **Ljubljana, avgust 2011**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

339.732.4(4):502

EVROPSKA sredstva za čistejše okolje. - Ljubljana : Služba Vlade
Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko,
2011

ISBN 978-961-6760-09-6

257284608

Evropska sredstva za čistejše okolje

Svet okoli nas se spreminja. Na bolje.

Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI)

V okviru programskega obdobja 2007-2013 je Slovenija pripravila tri operativne programe v skupni vrednosti dobre 4,1 milijarde evrov, na podlagi katerih črpamo sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada (ESS) in Kohezijskega sklada (KS).

Eden izmed operativnih programov je tudi 1,57 milijarde evrov vreden **Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI)**. Omenjeni program je podlaga za črpanje zlasti iz KS, in sicer v višini dobre 1,4 milijarde evrov, v manjši meri, in sicer v višini 165 milijonov evrov, pa iz ESRR. Kot je že iz naziva operativnega programa razvidno, je njegov osnovni namen usmerjen v izboljšanje infrastrukture v Sloveniji. Na podlagi omenjenega programa so financirani okoljski projekti, projekti prometne infrastrukture ter projekti s področja trajnostne rabe energije.

Med **okoljskimi projekti** so financirani projekti s področja ravnanja s komunalnimi odpadki, odvajanja in čiščenja odpadnih voda, oskrbe s pitno vodo ter zagotavljanja poplavne varnosti. Na področju **prometne infrastrukture** pa so sredstva namenjena gradnji ali razvoju prometnih povezav – torej tako železniške in cestne infrastrukture kot tudi pomorske in letališke infrastrukture.

Največ sredstev na podlagi OP ROPI – **dobrih 449 milijonov evrov** – je predvidenih za posodobitev železniške infrastrukture.

Za avtoceste in pomorsko infrastrukturo je zagotovljenih dobrih **220 milijonov evrov**. Za prometno infrastrukturo, ki zajema področja cest, javnega potniškega prometa ter letalske in letališke infrastrukture, je namenjenih **165 milijonov evrov**.

Dobrih **392 milijonov evrov** je namenjenih za varstvo okolja, in sicer za področje voda. V okviru tega bodo sredstva namenjena projektom za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda, za oskrbo s pitno vodo ter nenazadnje tudi za zmanjševanje škodljivega vpliva voda. Za ravnanje s komunalnimi odpadki je predvidenih dobrih **155 milijonov evrov**.

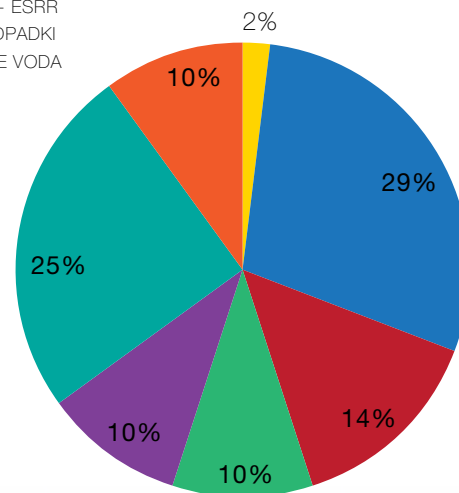
Za trajnostno rabo energije je namenjenih dobrih **159 milijonov evrov**, in sicer za štiri vsebinske sklope:

- energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb v javnem sektorju,
- učinkovita raba električne energije,
- inovativni ukrepi za lokalno energetske oskrbo in
- demonstracijski projekti, informiranje in svetovanje.

Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture	SREDSTVA EU (v €)
1. Železniška infrastruktura	449.567.581
2. Cestna in pomorska infrastruktura	220.930.911
3. Prometna infrastruktura - ESRR	165.529.886
4. Ravnanje s komunalnimi odpadki	155.568.426
5. Varstvo okolja - področje voda	392.923.166
6. Trajnostna raba energije	159.886.553
7. Tehnična pomoč	32.693.221
Skupaj	1.577.099.744

Delež sredstev po razvojnih prioritetah

- 1. ŽELEZNIŠKA INFRASTRUKTURA
- 2. CESTNA IN POMORSKA INFRASTRUKTURA
- 3. PROMETNA INFRASTRUKTURA - ESRR
- 4. RAVNANJE S KOMUNALNIMI ODPADKI
- 5. VARSTVO OKOLJA - PODROČJE VODA
- 6. TRAJNOSTNA RABA ENERGIJE
- 7. TEHNIČNA POMOČ

Sofinancirani centri za ravnanje z odpadki

V okviru programskega obdobja 2007-2013 so bile do septembra 2011 izdane odločbe za šest projektov s področja ravnanja z odpadki. Za omenjene projekte je bilo od razpoložljivih 155.568.426 evrov iz Kohezijskega sklada doslej dodeljenih 136,9 milijona evrov oziroma 88 % razpoložljivih sredstev za ravnanje z odpadki.

Cilji:

Na področju ravnanja s komunalnimi odpadki se je Slovenija zavezala, da bo s pomočjo evropskih sredstev izpolnila dva temeljna kazalnika:

- zmanjšati količine odloženih nenevarnih odpadkov za 295.000 ton na leto ter
- povečati ločeno zbrane odpadke za 295.000 ton na leto.

Naziv projekta	Celotna vrednost	EU del (v €)
Regijski center za ravnanje z odpadki Koroške (KOCEROD)	24.980.383	12.875.545
Regijski center za ravnanje z odpadki Štajerske regije (CERO Slovenska Bistrica)	14.366.935	7.280.090
Nadgradnja regionalnega centra za ravnanje z odpadki v Osrednjeslovenski regiji (RCERO Ljubljana)	143.921.874	77.571.941
Regijski center za ravnanje z odpadki Pomurje (CERO Puconci) - 2. faza	23.196.120	13.483.149
Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju (CEROZ) - 2. faza	14.991.669	6.790.692
Regijski center za ravnanje z odpadki Dolenjske (CeROD) - 2. faza	32.548.321	18.969.704
SKUPAJ	254.005.302	136.971.121

Doslej potrjeni projekti bodo prispevali naslednji delež k izpolnjevanju kazalnikov:

Naziv projekta	Zmanjšanje odloženih nenevarnih odpadkov v tonah/leto	Povečanje ločeno zbranih frakcij v tonah/leto
Regijski center za ravnanje z odpadki Koroške (KOCEROD)	9.000	8.200
Regijski center za ravnanje z odpadki Štajerske regije (CERO Slovenska Bistrica)	13.720	7.600
Nadgradnja regionalnega centra za ravnanje z odpadki v Osrednjeslovenski regiji (RCERO Ljubljana)	176.000	41.000
Regijski center za ravnanje z odpadki Pomurje (CERO Puconci) - 2. faza	31.400	15.615
Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju (CEROZ) - 2. faza	12.500	7.800
Regijski center za ravnanje z odpadki Dolenjske (CeROD) - 2. faza	38.480	35.729
SKUPAJ	281.100	115.944

Na področju ravnanja z odpadki pa je bila Slovenija uspešna tudi v programskem obdobju 2000 – 2006. V omenjenem obdobju je bilo za okoljske projekte v Sloveniji dodeljenih 130 milijonov evrov. Od tega je bilo za projekte s področja ravnanja s komunalnimi odpadki dodeljenih 27,5 % sredstev oziroma 35.967.404 evrov.

V obdobju 2000 – 2006 so bili z evropskimi sredstvi sofinancirani naslednji projekti s področja ravnanja z odpadki:

Naziv projekta	EU del (v €)
Center za ravnanje z odpadki Dolenjska (CeROD) - I. faza	3.457.310
Regijski center za ravnanje z odpadki Pomurje (CERO Puconci) - I. faza	3.300.884
Regionalni center za ravnanje z odpadki (RCERO) Celje - I. faza	8.877.480
Regionalni center za ravnanje z odpadki (RCERO) Celje - II. faza; mehansko biološka in termična obdelava komunalnih odpadkov	20.331.730
SKUPAJ	35.967.404

Center za ravnanje z odpadki Puconci

Občina Puconci je v sodelovanju s tamkajšnjimi številnimi zainteresiranimi občinami septembra 2006 začela graditi prvo fazo Centra za ravnanje z odpadki Puconci na opuščnem peskokopu KEMA Puconci, ki se razprostira na dobrih 14 hektarjih površine in bo letno sprejel dobrih 40.000 ton odpadkov. Prva faza projekta je v višini dobrih 3,3 milijona evrov sofinancirana tudi z evropskimi sredstvi, in sicer v okviru finančnega instrumenta ISPA.

CERO Puconci je celovit projekt, ki bo potekal v dveh fazah. Za prvo fazo je bil finančni memorandum z Evropsko komisijo podpisan novembra 2003. V okviru prve faze je bilo razširjeno obstoječe odlagališče ostankov komunalnih odpadkov, zgrajenih pa je bilo tudi več objektov, in sicer zbirni center za ločene frakcije, zbirni objekt za posebne (nevarne) odpadke, hala za sortiranje in mehansko obdelavo odpadkov ter kompostarna.

V okviru programskega obdobja 2007-2013 bo sofinancirana druga faza projekta. Odločba za dobrih 23 milijonov evrov vredno drugo fazo je bila izdana decembra 2010. Omenjeni projekt je namreč sestavni del OP ROPI in bo iz Kohezijskega sklada sofinanciran v višini 13,4 milijona evrov.

8

Kompostarna

Sortirna linija

Balirka

Druga faza predstavlja rešitev problematike predelave in ustreznega odlaganja odpadkov na območju vseh 27 občin Pomurske regije. Predvidena je širitev obstoječega 116.000 m³ velikega odlagališča z novim odlagalnim poljem z zmogljivostjo dodatnih 167.000 m³, zgraditev objektov za mehansko biološko obdelavo (MBO) mešanih komunalnih odpadkov ter ureditev objektov za kompostiranje zaprtega tipa. Poleg tega projekt vključuje tudi nadgradnjo čistilne naprave za čiščenje izcednih in drugih tehnoloških odpadnih voda.

Z nadgradnjo in modernizacijo obstoječega centra za ravnanje z odpadki bodo občine v pomurski regiji rešile problem predelave odpadkov za približno 125.000 prebivalcev in tako zmanjšale stroške morebitnega transporta odpadkov v drugo regijo. Z novim centrom se bodo tako v fazi izgradnje kot tudi med obratovanjem odprle nove možnosti zaposlovanja lokalnega prebivalstva, poleg tega pa bo projekt pozitivno vplival tako na okolje kot tudi na tamkajšnje prebivalce, saj bo modernizacija centra zmanjšala vplive na okolje (predvsem se bo občutno zmanjšala pojavnost neugodnih vonjav).

Začetki CERO Puconci segajo v konec devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko so zainteresirane pomurske občine najprej podpisale pismo o nameri za gradnjo centra, nato pa še Krovno pogodbo o združevanju finančnih sredstev za zgraditev centra. Glede na to, da gre za obsežen okoljski projekt, tako finančno kot tudi glede na predvideni poseg v prostor, velja ob tem še posebej izpostaviti pomembnost informiranja lokalnega prebivalstva o predvideni gradnji. Občine so namreč pravočasno začele obveščati lokalno javnost o predvideni gradnji centra, tako da so krajanji privolili na gradnjo odlagališča in projekt ni bil deležen negativne medijske kampanje. Znatneje projektu niso nasprotovali niti prebivalci naselij Puconci in Vaneča, ki so najbližje odlagališču.

Več informacij o projektu: www.cerop.si

Hala za mehansko obdelavo

Foto: arhiv upravičenca

Regijski center za ravnanje z odpadki Dolenjske

Mestna občina Novo mesto je ena izmed tistih, ki je v Sloveniji uspešno zaorala ledino že pri črpanju evropskih predpristopnih sredstev. Omenjena občina je namreč za dobrih 12 milijonov evrov vredno prvo fazo izgradnje Centra za ravnanje z odpadki Dolenjske (CeROD) pridobila dobrih 3,4 milijona evrov evropskih sredstev v okviru finančnega instrumenta ISPA. S članstvom Slovenije v Evropsko unijo, 1. maja 2004, pa je postal eden izmed kohezijskih projektov.

Center za ravnanje z odpadki Dolenjske je bil prvi projekt s področja ravnanja z odpadki v Sloveniji, ki ga je finančno podprla EU.

Začetki projekta CeROD – ki je ena ključnih razvojnih in investicijskih nalog Mestne občine Novo mesto ter širšega dolenjskega, belokranjskega in posavskega območja – segajo v konec devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko so se tamkajšnje občine začele srečevati s problemi pridobivanja dovoljenj za posege v prostor za izgradnjo/širitev odlagališč in posledično zaradi pomanjkanja prostora za odlaganje odpadkov na svojih petih odlagališčih in med njimi tudi na obstoječem odlagališču nenevarnih odpadkov Leskovec.

Območje CeROD vključuje 15 občin belokranjske, dolenjske in posavske regije (poleg Mestne občine Novo mesto še občine Brežice, Črnomelj, Dolenjske Toplice, Krško, Metlika, Mirna Peč, Semič, Sevnica, Šentjernej, Škocjan, Žužemberk, Kostanjevica na Krki, Straža in Šmarješke Toplice) s skupno površino 2.258 km² in nekaj več kot 160.000 prebivalci.

CeROD je tehnično in finančno zasnovan regijsko, ki poleg sanacije in zapiranja starega dela ter izgradnje novega dela odlagališča odpadkov, vključuje tudi izgradnjo mehansko-biološke obdelave odpadkov in potrebne infrastrukture za obratovanje CeROD ter izgradnjo infrastrukture zunaj območja centra.

CeROD je zasnovan v dveh fazah. Prva, ki se je s pripravo prostorskih in planskih dokumentov pričela leta 1999, obsega sanacijo in zapiranje obstoječega odlagališča Leskovec ter izgradnjo novega dela odlagališča, ki naj bi zadostovalo za obdobje najmanj 25 let, in sicer za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje. Novi del odlagališča - z zmogljivostjo več kot 1,3 milijona m³ odlagališčnega prostora - je bil konec januarja 2007 tudi slovesno odprt.

V času gradnje

Pričetek uporabe odlagališča

Druga faza projekta – katere vrednost se ocenjuje na 32,5 milijona evrov – pa zajema izgradnjo potrebnih objektov za mehansko-biološko obdelavo odpadkov pred končnim odlaganjem, izvedbo prometne in zunanje ureditve območja, elektroenergetsko izrabo odlagališčnega plina, izgradnjo čistilne naprave, vzpostavitev centralnega informacijskega sistema in poskusno obratovanje. Tudi za uresničitev druge faze projekta CeROD se predvideva financiranje iz Kohezijskega sklada, in sicer v višini dobrih 18 milijonov evrov.

Več informacij o projektu: www.cerod.org

Novi del odlagališča Leskovec

Posnetek območja iz zraka

Foto: arhiv upravičenca

Regionalni center za ravnanje z odpadki Celje – skupni projekt 24 občin **Savinjske regije**

»Odpadki, ki jih dnevno proizvajamo v naših domovih, službah in drugod, postajajo vedno večji problem, a hkrati tudi priložnost. Odpadke lahko namreč v določenem delu koristno izrabimo in precej razbremenimo okolje,« so v eni izmed svojih predstavitenih brošur Regionalnega centra za ravnanje z odpadki Celje (RCERO Celje) zapisali njegovi snovalci in na enostaven ter za širši krog razumljiv način povzeli bistvo izgradnje tovrstnih centrov.

Regionalni center za ravnanje z odpadki Celje je celovit projekt za sodobno in okolju prijazno ravnanje z odpadki, katerega začetki segajo v leto 1993, ko je bila sprejeta strategija za ravnanje z odpadki na območju občine Celje. Dve leti kasneje pa so se začela pripravljajalna dela za izgradnjo centra.

O pomembnosti dobrih 58 milijonov evrov vrednega projekta za kakovost življenja tamkajšnjih prebivalcev priča tudi dejstvo, da je pri uresničitvi projekta vrste strnilo 24 občin v Savinjski regiji. Sredstva za sofinanciranje izgradnje omenjenega regionalnega centra, ki je potekala v dveh fazah, so občine v višini približno 29 milijonov evrov pridobile tudi iz Kohezijskega sklada, in sicer v okviru programskega obdobja 2004-2006.

Z izgradnjo centra je rešeno odlaganje komunalnih odpadkov za naslednjih 30 let za približno 250 tisoč prebivalcev v občinah Bistrica ob Sotli, Braslovče, Celje, Dobje, Dobrna, Kozje, Laško, Mozirje, Podčetrtek, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Štore, Tabor, Velenje, Vojnik, Vransko in Žalec.

12

Mehansko biološka obdelava odpadkov

Toplarna

Prezračevalni sistemi v toplani

V prvi fazi izgradnje centra, ki se je pričela leta 2006 v Bukovžlaku, so bili poleg novega odlagališča odpadkov zgrajeni še sortirnica za ločeno zbranih frakcij, zaprta kompostarna za biološko razgradljive odpadke, demontaža kosovnih odpadkov, upravni objekt, avtopralnica in vsa spremljajoča infrastruktura na kompleksu.

Kljub učinkovitemu ločenemu zbiranju komunalnih odpadkov, pa še vedno ostane precejšen del, ki se odloži na odlagališču. S postopkom t.i. mehansko-biološke obdelave odpadkov se lahko količine odloženih odpadkov zmanjšajo na najbolj ekonomičen in okoljsko sprejemljiv način. Z omenjenim procesom obdelave se volumen odpadkov – zaradi biološke razgradnje in izgube vode – zmanjša za tretjino. Druga tretjina se v toplarni termično obdela, preostanek odpadkov pa se odloži na odlagališču. Termična obdelava komunalnih odpadkov je zaključna faza pri postopku obdelave odpadkov.

Leta 2007 se je tako z izgradnjo dveh ločenih objektov, in sicer za mehansko-biološko in termično obdelavo odpadkov, pričela uresničevati tudi druga faza projekta.

Odlagališče s spremljajočimi objekti

Foto: arhiv upravičenca

Takšen tehnološki postopek omogoča proizvodnjo toplotne in električne energije z energijsko izrabo lahke frakcije preostanka komunalnih odpadkov in odstranjevanja blata iz čistilne naprave. Toplarna bo vsako leto termično obdelala približno 20.000 ton predhodno obdelanih odpadkov in 5.000 ton blata iz čistilne naprave.

S pomočjo toplarne Celje bo doseženih več pomembnih ciljev. Predvideva se 65-odstotno zmanjšanje količine odloženih odpadkov na odlagališču Bukovžlak, na ekološko ustrezen način pa bo rešen tudi problem blata iz komunalne čistilne naprave. Pridobljena toplota bo izkoriščena za proizvodnjo elektrike, pa tudi kot dodaten vir za ogrevanje vzhodnega dela Celja. Termična moč kurilne naprave namreč znaša 15 MW, moč proizvedene električne energije pa 2 MW.

Gradnja Regionalnega centra za ravnanje z odpadki se je zaključila v letu 2008, celotna investicija pa je bila - po preteku poskusnega delovanja - zaključena v letu 2009.

Več informacij o projektu: www.rcero-celje.si

Koroške občine složno do regijskega centra za ravnanje z odpadki

Septembra 2009 je bila izdana odločba za sofinanciranje izgradnje Regijskega centra za ravnanje z odpadki Koroške (KOCEROD).

Vrednost projekta je ocenjena na 24,9 milijona evrov, od tega bo v višini dobrih 12,8 milijona evrov sofinanciran iz Kohezijskega sklada. V izvajanje projekta je vključenih vseh 12 koroških občin: Slovenj Gradec, Črna na Koroškem, Dravograd, Mežica, Mislinja, Muta, Podvelka, Prevalje, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Ribnica na Pohorju in Vuzenica, ki skupaj štejejo približno 74.077 prebivalcev.

V okviru projekta bo zgrajenih več objektov, med njimi tudi novo odlagališče preostanka odpadkov z zmogljivostjo 108.000 m³, sortirnica (za ločeno zbrane frakcije papirja, kartona, kovin in plastike), demontaža za kosovne odpadke in kompostarno (obe s kapaciteto 3.000 ton) ter objekt za mehansko biološko predelavo preostanka odpadkov, ki bo letno lahko predelal približno 20.000 ton odpadkov.

Ločeno zbrane frakcije odpadkov se bodo predelovale v sortirnici, demontaži in kompostarni, preostanki odpadkov po ločenem zbiranju pa v objektu mehansko biološke predelave odpadkov. Preostanki odpadkov po mehansko biološki predelavi se bodo odložili na odlagališče preostanka odpadkov.

Omenjeno odlagališče se bo nahajalo na dveh lokacijah. Na lokaciji Mislinjska Dobra, ki se nahaja v neposredni bližini obstoječega odlagališča na območju mestne občine Slovenj Gradec, so predvideni objekti za predelavo odpadkov. Na lokaciji Zmes v občini Prevalje pa je predviden objekt odstranjevanja odpadkov ter izgradnja odlagališča preostanka odpadkov.

Ločitev objektov predelave (lokacija Mislinjska Dobra) od objektov odstranjevanja (lokacija Zmes) se je izpeljala zaradi omejene razpoložljivosti obstoječega odlagališča Slovenj Gradec. V ta namen se je v neposredni bližini objektov predelave iskala najprimernejša lokacija za izgradnjo novega odlagališča preostanka odpadkov. Primerjani sta bili dve lokaciji, in sicer glede na dostopnost območja, razpoložljivo kapaciteto, planske omejitve in namensko rabo prostora, omejitve z vidika poselitve, možnost odkupa zemljišč in pridobitve soglasij mejnih lastnikov ter geoloških razmer. Izbrana je bila lokacija Zmes, na kateri je sedaj načrtovano odlagališče preostanka odpadkov.

Sortirna linija

Foto: arhiv upravičenca

Z uresničitvijo omenjenega projekta se bodo zmanjšale količine odloženih bio-razgradljivih odpadkov, obdelani bodo preostanki odpadkov, poleg tega pa je predvideno v postopke pred odstranjevanjem vključiti vsaj 55% odpadkov. Na ta način se bodo zmanjšale količine odloženih nenevarnih odpadkov za 9.000 ton na leto (s 24.000 na manj kot 15.000 ton na leto), povečala pa se bo količina ločeno zbranih frakcij za več kot 8.200 ton/leto (s 1.800 ton/leto na najmanj 10.000 ton/leto).

Nenazadnje bo projekt bistveno prispeval tudi k uresničevanju različnih socialno-ekonomskih ciljev, saj bodo ustvarjena nova delovna mesta za lokalno prebivalstvo, z možnostjo uporabe novih okoljskih tehnologij pa se bo prispevalo k boljšemu okolju, saj se bo zmanjšala količina emisij v zraku in tleh kot tudi količine biološko razgradljivih odpadkov.

Več informacij o projektu: www.kocerod.si

Objekt mehanske biološke obdelave

Novo odlagališče

Kompostarna zalogovnik

RCERO Ljubljana – največji okoljski projekt

Po več letnih pripravah dokumentacije za projekt Nadgradnje regionalnega centra za ravnanje z odpadki (RCERO) v Osrednjeslovenski regiji je Evropska komisija aprila 2009 izdala odločbo o sofinanciranju omenjenega projekta. Projekt s skupno vrednostjo 143,9 milijona evrov, bo iz Kohezijskega sklada sofinanciran v višini 77,5 milijona evrov. To je doslej največji kohezijski projekt Slovenije s področja okolja.

Osrednji cilj projekta je v prvi vrsti vzpostaviti integriran in dolgoročen sistem ravnanja z odpadki za mestno občino Ljubljana in 16 osrednje slovenskih občin, ki pa se jim je kasneje pridružilo še osem občin. Tako je bilo prvotno načrtovano, da se bo novozgrajenih objektov v RCERO posluževalo 17 občin osrednjeslovenske regije s približno 414.000 prebivalci. Poleg Mestne občine Ljubljana še Brezovica, Dobrova-Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Horjul, Ig, Kamnik, Komenda, Medvode, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Domžale, Mengeš, Trzin, Lukovica in Moravče. Maja 2010 in marca 2011 pa so s podpisom pogodbe k projektu pristopile tudi občine Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje, Ribnica, Loški Potok, Sodražica, Cerklje na Gorenjskem in Bloke.

Predmet naložbe je izgradnja objektov za predelavo odpadkov, čistilne naprave za izcedne vode na odlagališču Barje, predvidena pa je tudi širitev odlagalnega polja. Slednje se bo razširilo za 4,92 hektarja, s čimer bo pridobljenih dodatnih 885.000 m³ za odlaganje odpadkov.

Mestna občina Ljubljana je v dveh letih od izdaje odločbe nekatera gradbena dela že zaključila, in sicer dela širitve odlagalnega polja, gradnje čistilne naprave za izcedne vode, ki je s poskusnim obratovanjem pričela marca 2010. Za največji investicijski in tehnični zalogaj projekta – izgradnja objektov za mehansko in biološko predelavo odpadkov – pa je občina trenutno še v fazi izbire izvajalca.

16

Čistilna naprava

Notranjost čistilne naprave

Objekti za predelavo

Izgradnja centra za ravnanje z odpadki bo prispevala k znatnemu zmanjšanju deleža odpadkov, ki se odlagajo na ljubljanskem odlagališču, saj se bo 79,2 % zbranih odpadkov obdelalo v obratu za obdelavo odpadkov, na odlagališču pa se bodo tako odlagali praktično samo inertni odpadki. Stopnja recikliranja in predelave odpadkov se bo povečala na približno 56,8 %. Zmanjšanje deleža biorazgradljivih odpadkov, odloženih na odlagališču, bo prispevalo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov. Bioplin, ki nastaja v postopku obdelave in na odlagališču, se bo zbiral in uporabljal za proizvodnjo energije.

Za preprečitev negativnega vpliva na okolje bosta odpadna voda iz postopka obdelave odpadkov in izcedna voda, ki nastaja na odlagališču, obdelani v objektu za čiščenje izcedne vode. Z razširitvijo obstoječih odlagalnih polj odlagališča se bo doba uporabe odlagališča podaljšala do leta 2015.

Projekt bo prispeval k doseganju splošnih in specifičnih ciljev ustrezne nacionalne in evropske zakonodaje ter OP ROPI z zmanjšanjem celotne količine odloženih nenevarnih odpadkov za približno 176.000 ton na leto in s povečanjem količin ločeno zbranih frakcij za približno 41.000 ton na leto.

Pri pripravi vloge za velik projekt je sodelovala tudi pobuda Jaspers, ki predstavlja skupno pomoč Evropske komisije, Evropske investicijske banke (EIB) in Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) pri pripravi velikih projektov in zagotavlja celovito pomoč v vseh fazah projektnega cikla - od začetne opredelitve projekta do odločitve Komisije glede dodelitve pomoči.

Nadgradnja regionalnega centra za ravnanje z odpadki v Osrednjeslovenski regiji (RCERO Ljubljana) je največji projekt v Sloveniji s področja okolja, ki je sofinanciran s strani EU. Celotna vrednost projekta je ocenjena na 143,9 milijona evrov, od tega bo projekt v višini dobrih 77,5 milijona evrov sofinanciran iz Kohezijskega sklada.

Več informacij o projektu: www.rcero-ljubljana.eu

Odlagalno polje

Foto: arhiv upravičenca

Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju

Z evropskimi sredstvi je predvideno tudi sofinanciranje izgradnje II. faze Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju (CEROZ). Omenjeni projekt s skupno vrednostjo slabih 15 milijonov evrov je del OP ROPI in bo sofinanciran iz sredstev Kohezijskega sklada v višini 6,7 milijona evrov.

Projekt predstavlja nadaljevanje že zaključene I. faze izgradnje Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju. Predmet naložbe II. faze je nadgradnja in razširitev obstoječega odlagališča Unično, ki je bilo prvotno namenjeno za odlagališče ostanka komunalnih odpadkov iz občine Hrastnik.

Projekt je opredeljen kot regijski projekt z namenom zagotavljanja celovitega in učinkovitega sistema ravnanja z odpadki na področju Zasavja. Cilj zmanjšanja količin odloženih nenevarnih odpadkov in njihovega nevarnostnega potenciala je mogoče doseči predvsem s povečevanjem količin ločeno zbranih odpadkov in njihovo nadaljnjo predelavo ter sortiranjem in obdelavo preostanka odpadkov pred odlaganjem ter z izgradnjo objektov kompostarne z biostabilizacijo preostanka odpadkov in sortirnice.

Projekt izgradnje II. faze omenjenega centra tako predstavlja tehnološko dopolnitev obstoječega regijskega centra z napravami za obdelavo odpadkov pred odstranjevanjem. V okviru projekta bodo poleg širitve deponijskega prostora za 240.000 m³, zgrajeni še sortirnica, kompostarna, center za obdelavo inertnih gradbenih odpadkov in dovozna cesta od Marnega do regijske deponije Unično.

Nadgradnja regijskega centra bo omogočila celovito upravljanje z odpadki za približno 65.000 prebivalcev iz petih občin, in sicer Hrastnika, Trbovelj, Zagorja ob Savi, Radeč in Litije.

Poleg tega bo uresničitev projekta pozitivno vplivala tudi na okolje. S sortiranjem in obdelavo odpadkov se bo zmanjšala odložena količina odpadkov za približno 55 odstotkov. Količina odloženih nenevarnih odpadkov se bo tako zmanjšala z 21.600 ton na 9.100 ton na leto, po drugi strani pa se bo povečala količina ločeno zbranih odpadkov, in sicer z 2.200 ton na 10.000 ton letno.

Zaradi zapiranja obstoječih odlagališč v regiji in odlaganja obdelanih odpadkov na urejenem odlagališču Unično se bodo zmanjšale tudi količine emisij v tleh in posredno tudi v podzemnih vodah. Z zmanjševanjem vsebnosti organskega ogljika v odloženih odpadkih se bodo zmanjšale emisije toplogrednih plinov in nenazadnje se bo povečala količina ločeno zbranih frakcij odpadkov in njihova snovna izraba.

Foto: arhiv upravičenca

Center za ravnanje z odpadki v Zasavju (CEROZ)

Regijski center za ravnanje z odpadki Štajerske regije

Odločba o sofinanciranju izgradnje Regijskega centra za ravnanje z odpadki Štajerske regije oz. izgradnja centra za ravnanje z odpadki II. reda v Slovenski Bistrici s sredstvi Kohezijskega sklada je bila izdana septembra 2008. Vrednost izgradnje omenjenega centra je ocenjena na dobrih 14,3 milijona evrov, od tega je v višini dobrih 7,2 milijona evrov predvideno sofinanciranje iz Kohezijskega sklada.

V izvajanje omenjenega projekta, ki je regionalnega pomena, je vključenih osem občin, in sicer Slovenska Bistrica, Makole, Poljčane, Oplotnica, Rače-Fram, Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče.

Z omenjenim projektom naj bi se v prvi vrsti na območju obstoječega odlagališča Pragersko uredilo skupno odlagališče za odlaganje preostanka odpadkov za 64.000 prebivalcev ter dogradilo tehnološke kapacitete za obdelavo odpadkov. Projekt obsega izgradnjo sortirnice (s kapaciteto 20.000 ton na leto) s sortiranjem in mehansko biološko obdelavo odpadkov, izgradnjo kompostarne (s kapaciteto 6.000 ton na leto) za biostabilizacijo odpadkov in kompostiranje ter izvedbo ostale potrebne infrastrukture.

Izbrana je optimalna varianta tehnologij za dinamično kompostiranje, ki je fleksibilna tehnologija, saj omogoča, tako kompostiranje za proizvodnjo kvalitetnega komposta, kot tudi stabilizacijo ostankov pred odlaganjem z mehansko – biološko obdelavo, za kar ni potreben dodaten obrat. Tehnologija je praktično brez emisij v okolje in predstavlja zadnje stanje tehnike pri sprejemljivi investicijski vrednosti in zmernih obratovalnih stroških za predlagano kapaciteto.

Projektna dokumentacija za objekte in odlagalno polje je v zaključni fazi. Za izvedbo predobremenilnega nasipa na lokaciji predvidenih objektov je že izdano gradbeno dovoljenje in s tem so izpolnjeni pogoji za začetek gradnje. Časovno je izvedba projekta odvisna predvsem od postopkov za pridobitev ustreznih dovoljenj, zaključek del je predviden v letu 2012.

Po izgradnji oziroma obratovanju predvidenih objektov za predelavo odpadkov ter intenziviranju ločenega zbiranja odpadkov se bo količina obdelanih odpadkov, predvidenih za odložitev na odlagališču, prepolovila in postopoma še zmanjševala. V tem primeru se bo tudi čas izkoriščanja odlagališča sorazmerno podaljšal. Z izvedbo projekta se bo izboljšalo stanje okolja in pogoji za gospodarski ter turistični razvoj regije.

Več informacij o projektu: www.cero2slb.si

Obstoječi vhod na CER0 II Pragersko

Foto: arhiv upravičenca

ABECEDA razvrščanja odpadkov

A

AKUMULATORJI	NEVARNI ODPADKI
ALUMINIJASTE KONZERVE, POSODE IN FOLIJE	EMBALAŽA
AVTO LOŠČILO	NEVARNI ODPADKI
AVTOMOBILSKO STEKLO	KOSOVNI ODVOZ
AVTOMOBILSKE GUME	POSEBNI ODPADKI
AVTOMOBILSKE RAZBITINE	POSEBNI ODPADKI

B

BAKRENE CEVI	ZBIRNI CENTER
BARVANO STEKLO	STEKLO
BARVE (različne) IN BARVE V RAZPRŠILU	NEVARNI ODPADKI
BARVNI FILMI IN FOTOGRAFIJE	PREOSTANEK ODPADKOV
BATERIJE NIO; HG	NEVARNI ODPADKI
BATERIJSKI VLOŽKI IN BATERIJE ZA PONOVNO POLNJENJE	NEVARNI ODPADKI
BELA (pokositrena) PLOČEVINA	EMBALAŽA
BENCIN (ostanek)	NEVARNI ODPADKI
BROŠURE	PAPIR

C

CD-ji	ZBIRNI CENTER
CELOFAN	PREOSTANEK ODPADKOV
CEVI ZA ZALIVANJE VRTA	PREOSTANEK ODPADKOV
CIGARETNE ŠKATLICE	PREOSTANEK ODPADKOV
CVETJE	BIO ODPADKI

Č

ČAJNE VREČKE	BIO ODPADKI
ČASOPISI	PAPIR
ČEVLJI	PREOSTANEK ODPADKOV
ČISTILA ZA KOVINE	NEVARNI ODPADKI
ČISTILA ZA KOPALNICO	NEVARNI ODPADKI
ČISTILA ZA PEČICE	NEVARNI ODPADKI
ČRNILO IN KARTUŠE	NEVARNI ODPADKI

D

DELI KOLESA	ZBIRNI CENTER
DVD-ji	ZBIRNI CENTER

E

ELEKTRIČNA IN ELEKTRONSKA OPREMA ZC	ZBIRNI CENTER
EMBALAŽA ZAMRZNJENE HRANE, KARTON P	PAPIR
EMBALAŽA ZAMRZNJENE HRANE, LAMINAT	EMBALAŽA
EMBALAŽNA FOLIJA	EMBALAŽA
EMBALAŽNI PAPIR	PAPIR

F

FLOMASTRI	NEVARNI ODPADKI
FLUOROSCENTNE SVETILKE	NEVARNI ODPADKI
FOTOGRAFSKE KEMIKALIJE	NEVARNI ODPADKI

G	
GASILNI APARAT	NEVARNI ODPADKI
GNILA HRANA (skupaj z embalažo)	PREOSTANEK ODPADKOV
GNOJILA	NEVARNI ODPADKI
GOSPODINJSKI APARATI	ZBIRNI CENTER
GRADBENE RUŠEVINE (manjše količine)	ZBIRNI CENTER
GRAMOFONSKE PLOŠČE	PREOSTANEK ODPADKOV, boljši trg
GRADBENI MATERIAL, KI VSEBUJE AZBEST	NEVARNI ODPADKI, ZBIRNI CENTER
GRMIČEVJE (manjše količine – zrezano)	BIO ODPADKI
GRMIČEVJE (večje količine)	ZBIRNI CENTER, KLIC ZA ODVOZ ZELENEGA ODREZA
GUMA	PREOSTANEK ODPADKOV

H	
HIDRAVLIČNA OLJA	NEVARNI ODPADKI
HLADILNIKI	ZBIRNI CENTER

I	
INSEKTICIDI IN NJIHOVA EMBALAŽA	NEVARNI ODPADKI
IZOLACIJSKO, OGNJEVARNO IN OJAČANO STEKLO	PREOSTANEK ODPADKOV

J	
JAJČNE LUPINE	BIO ODPADKI
JOGURTOVI LONČKI	EMBALAŽA

K	
KARTON IN KARTONSKA EMBALAŽA	PAPIR
KARTONSKA EMBALAŽA TEKOČIN (mleko, sok) IN MLEČNIH IZDELKOV	EMBALAŽA
KASETE(avdio in video)	PREOSTANEK ODPADKOV
KATALIZATORJI	NEVARNI ODPADKI
KATALOGI (brez plastičnih platnic)	PAPIR
KATRAN ZA STREHE	ZBIRNI CENTER
KAVNI FILTRI IN USEDLINA	BIO ODPADKI
KEMIČNA ČISTILA IN KEMIKALIJE	NEVARNI ODPADKI
KEMIČNI SVINČNIKI	PREOSTANEK ODPADKOV
KERAMIČNA POSODA IN OKRASNA KERAMIKA	GOSPODINJSKI ODPADKI
KISLINE (ostanek)	NEVARNI ODPADKI
KNJIGE	PAPIR, boljši trg
KOLESARSKÉ GUME IN ZRAČNICE	PREOSTANEK ODPADKOV
KOPIRNI PAPIR	PREOSTANEK ODPADKOV
KOSTI	PREOSTANEK ODPADKOV
KOVINA	ZBIRNI CENTER
KOVINSKI AVTO DELI (brez olja)	ZBIRNI CENTER
KOVINSKI VIJAKI	EMBALAŽA
KOZARCI ZA VLAGANJE ŽIVIL	STEKLO
KOZMETIČNA EMBALAŽA	EMBALAŽA
KOZMETIKA (ostanek)	NEVARNI ODPADKI
KUHINJSKA MAST (ostanek)	NEVARNI ODPADKI
KURILNO OLJE (ostanek)	NEVARNI ODPADKI

L

LAKI (različni)	NEVARNI ODPADKI
LAK ZA NOHTE	NEVARNI ODPADKI
LASJE	PREOSTANEK ODPADKOV
LEPILA (ostanek)	NEVARNI ODPADKI
LEPILNI TRAKOVI	PREOSTANEK ODPADKOV
LES (ostanek)	ZBIRNI CENTER
LISTJE (manjše količine)	BIO ODPADKI
LISTJE (večje količine)	ZBIRNIC CENTER, KLIC ZA ODVOZ ZELENEGA ODREZA
LONČENA POSODA	PREOSTANEK ODPADKOV
LUŽINE	NEVARNI ODPADKI

M

MAČJI IZTREBKI (pesek)	PREOSTANEK ODPADKOV
MAŠČOBA ZA KUHANJE	NEVARNI ODPADKI
MAZIVA	NEVARNI ODPADKI
METILNI ALKOHOL	NEVARNI ODPADKI
MINERALNA VOLNA ZA IZOLACIJO	ZBIRNI CENTER
MLEČNI IZDELKI (pokvarjeni)	BIO ODPADKI
MOBILNI TELEFONI	NEVARNI ODPADKI
MOTORNO OLJE	NEVARNI ODPADKI

N

NAFTA (ostanek)	NEVARNI ODPADKI
NITRO RAZTOPINA	NEVARNI ODPADKI

O

OBLAČILA (čista, v dobrem stanju)	ZBIRNI CENTER, boljši trg
OBLAČILA (umazana in raztrgana)	PREOSTANEK ODPADKOV
ODPADKI Z GRADBIŠČ	POSEBNI ODPADKI
ODSTRANJEVALCI MADEŽEV	NEVARNI ODPADKI
ODSTRANJEVALCI RJE	NEVARNI ODPADKI
ODSTRANJEVALEC LAKA ZA NOHTE	NEVARNI ODPADKI
OGLEDALA	PREOSTANEK ODPADKOV
OKENSKA IZOLACIJA	PREOSTANEK ODPADKOV
OKENSKO STEKLO	ZBIRNI CENTER
OLJA IN NAOLJENE STVARI	NEVARNI ODPADKI
OLJA ZA VZDRŽEVANJE KOVINE	NEVARNI ODPADKI
OLJE ZA CVRTJE	NEVARNI ODPADKI
OLJNI FILTRI	NEVARNI ODPADKI
OLUPKI CITRUSOV IN JUŽNEGA SADJA	BIO ODPADKI
OMOT OD MASLA	PREOSTANEK ODPADKOV
OSTANKI BARVE	NEVARNI ODPADKI
OSTANKI BLAGA	PREOSTANEK ODPADKOV
OSTANKI BLAGA (večji kosi)	ZBIRNI CENTER
OSTANKI HRANE	BIO ODPADKI
OVOJNA FOLIJA (npr. od čokolade)	EMBALAŽA

P	
PAPIR in PAPIRNATE VREČKE	PAPIR
PASOVI	PREOSTANEK ODPADKOV
PENASTA PLASTIKA	PREOSTANEK ODPADKOV
PEPEL LESA, PREMOGA IN KOKSA (ohlajen)	PREOSTANEK ODPADKOV
PERJE	PREOSTANEK ODPADKOV
PLASTENKE PIJAČ IN ŽML (prazne in čiste)	EMBALAŽA
PLASTENKE ČISTIL IN PRALNIH SREDSTEV (prazne in čiste)	EMBALAŽA
PLASTIČNA FOLIJA	EMBALAŽA
PLASTIČNA POSODA ZA BARVO NA VODNI OSNOVI (prazna, čista in brez kovinske ročice)	EMBALAŽA
PLASTIČNE IGRAČE	PREOSTANEK ODPADKOV, boljši trg
PLASTIČNE NAKUPOVALNE VREČKE	EMBALAŽA
PLASTIČNE ŠKATLICE ZDRAVLJENJA (PRAZNE)	EMBALAŽA
PLASTIČNI AVTO DELI	ZBIRNI CENTER
PLASTIČNI GRADBENI IN IZOLACIJSKI MATERIAL	PREOSTANEK ODPADKOV
PLASTIČNI LONČKI ZA ROŽE	EMBALAŽA
PLASTIČNI ODBIJAČ	ZBIRNI CENTER
PLASTIČNI POKROVČKI	EMBALAŽA
PLASTIČNI VIJAKI	PREOSTANEK ODPADKOV
PLENICE	PREOSTANEK ODPADKOV
PLEVEL	BIO ODPADKI

PLOČEVINA, PLOČEVINASTE IGRAČE IN POSODE	EMBALAŽA
PLOČEVINKE POLIRNE PASTE ZA ČEVLJE (prazna in čista)	EMBALAŽA
PLOČEVINKE IN POSODE ZA TEKOČO BARVO IN OLJE	NEVARNI ODPADKI
PLOČEVINKE ŽML IN PIJAČ	EMBALAŽA
PLOČEVINKE POD PRITISKOM	NEVARNI ODPADKI
PLUTA IN PLUTOVINASTI ZAMAŠKI	PREOSTANEK ODPADKOV
POHIŠTVO	KOSOVNI ODVOZ, boljši trg
POKROVČKI STEKLENIC	EMBALAŽA
PORCELAN	PREOSTANEK ODPADKOV
POSTELJNINA	ZBIRNI CENTER
POKVARJENA HRANA (brez tekočin in embalaže)	BIO ODPADKI
PRALNI STROJ	ZBIRNI CENTER
PREPROGE	KOSOVNI ODVOZ
PRTI	ZBIRNI CENTER

R	
RAČUNALNIKI IN RAČUNALNIŠKA OPREMA	ZBIRNI CENTER
RADIATORJI	ZBIRNI CENTER
RAZKUŽILA	NEVARNI ODPADKI
RAZREDČILA	NEVARNI ODPADKI
REVIJE (brez plastičnih platnic)	PAPIR

S	
SALONITNE PLOŠČE	POSEBNI ODPADKI
SANITARNE POTREBŠČINE IN PAPIR	BIO ODPADKI
SENČNO STEKLO	PREOSTANEK ODPADKOV
SILIKONSKI KIT	NEVARNI ODPADKI
SMETI	PREOSTANEK ODPADKOV
SMUČI	KOSOVNI ODVOZ, boljši trg
SOBNE RASTLINE (brez lončkov)	BIO ODPADKI
SREDSTVA PROTI MOLJEM IN MRČESU	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA PROTI PLEVELU	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA PROTI RJAVENJU	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA PROTI ZMRZOVANJU	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA ZA ČIŠČENJE	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA ZA HLAJENJE	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA ZA ODSTRANITEV VODNEGA KAMNA	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA ZA ODSTRANJEVANJE BARVE	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA ZA ODVRAČANJE ŠKODLJIVCEV	NEVARNI ODPADKI
SREDSTVA ZA VAROVANJE LESA	NEVARNI ODPADKI
STEKLENA EMBALAŽA ZDRAVIL (prazna)	STEKLO
STEKLENA VOLNA ZA IZOLACIJO	ZBIRNI CENTER
STEKLENICE	STEKLO
STIROPOR	ZBIRNI CENTER
STRUP ZA PODGANE, POLŽE...	NEVARNI ODPADKI
STRUPENE SNOVI	NEVARNI ODPADKI

SVEČE	PREOSTANEK ODPADKOV
SVETILA, KI NE VSEBUJEJO TOPIL	PREOSTANEK ODPADKOV
SVETILA, KI VSEBUJEJO TOPILA	NEVARNI ODPADKI
SVETILNO OLJE	NEVARNI ODPADKI
SVINČENI KRISTAL	PREOSTANEK ODPADKOV

Š	
ŠKATLE (kartonske)	PAPIR
ŠTEDILNIKI	KOSOVNI ODVOZ

T	
TALNE OBLOGE	KOSOVNI ODVOZ
TAPETE	PREOSTANEK ODPADKOV
TERMOAKUMULACIJSKE PEČI	ZBIRNI CENTER
TERMOMETRI	NEVARNI ODPADKI
TISKALNIK	ZBIRNI CENTER
TOALETNI OSVEŽILCI ZRAKA	NEVARNI ODPADKI
TOPILA	NEVARNI ODPADKI
TOPLOTNA IZOLACIJA	PREOSTANEK ODPADKOV
TRAVA	BIO ODPADKI
TRDA PLASTIKA	PREOSTANEK ODPADKOV
TUBE IN PLOČEVINKE LEPILA	NEVARNI ODPADKI
TV APARATI	ZBIRNI CENTER
TUBE (plastične in kovinske, npr. od majoneze, zobne paste...)	EMBALAŽA

U	
USNJE IN USENJENI IZDELKI	PREOSTANEK ODPADKOV

V	
VALOVITA LEPENKA	PAPIR
VARČNE ŽARNICE	NEVARNI ODPADKI
VEJEVJE	ZBIRNI CENTER, KLIC ZA ODVOZ ZELENEGA ODREZA
VJAKI (večje količine)	ZBIRNI CENTER
VOLNENE ODEJE	ZBIRNI CENTER
VREČE ZA CEMENT	PREOSTANEK ODPADKOV
VRTNI ODPADKI	BIO ODPADKI
VŽIGALNIKI	PREOSTANEK ODPADKOV

Z	
ZDRAVILA	NEVARNI ODPADKI
ZELENJAVA (ostanek)	BIO ODPADKI
ZRAČNI FILTRI	NEVARNI ODPADKI
ZVEZKI	PAPIR

Ž	
ŽARNICE	PREOSTANEK ODPADKOV
ŽEBLJI	ZBIRNI CENTER
ŽICA	ZBIRNI CENTER
ŽIMNICE	KOSOVNI ODVOZ
ŽIVA MEJA (odrez)	ZBIRNI CENTER, KLIC ZA ODVOZ ZELENEGA ODREZA
ŽIVALSKI IZTREBKI	PREOSTANEK ODPADKOV
ŽIVO SREBRO	NEVARNI ODPADKI

Ali ste vedeli?

- ✓ Aluminijasta pločevinka je popolnoma obnovljiva.
- ✓ Nekatere vrste papirja je možno predelati celo sedemkrat.
- ✓ Vsi kovinski deli se lahko ponovno uporabijo.
- ✓ Liter odpadnega olja lahko onesnaži milijon litrov vode.
- ✓ Biološki odpadki predstavljajo dobro tretjino vseh odpadkov.
- ✓ Med odpadki v gospodinjstvih nastane do 75 % embalaže.
- 26 ✓ Izdelki iz papirja predstavljajo največji del (skoraj 40 %) naših odpadkov.
- ✓ Za razgradnjo plastike je v naravi potrebnih do 500 let.

VIR: <http://www.simbio.si>

